

Draamakokonaisuus 2

Teema: Saavutetuista eduista emme luovu!

Yksi Täällä Pohjantähden alla 2011 -näytelmän ja alkuperäisen Väinö Linnan trilogian kantavista teemoista on, että ei haluta luopua siitä mitä meillä on. Jonkun täytyy kuitenkin luopua jostakin että syntyy kompromissi. Tästä ristiriidasta syntyy konflikteja. Muun muassa valloillaan ja tuloillaan oleva ekokatastrofi on osaltaan seuraus tästä ajattelumallista. ”Minulla on oikeus!” - kuten näytelmän yksityisautoilevat miehetkin julistavat.

Tässä kokonaisuudessa on tarkoitus johdattaa osallistujat teeman äärelle prosessidraaman avulla, jossa osallistujat ja ohjaaja ovat roolissa ja tekevät draaman aikana omasta roolista käsin valintoja. Prosessidraaman vetäminen vaatii ohjaajalta hieman ennakkovalmistelua. Ohjaaja on välillä myös itse roolissa ja välillä toimii ohjaajana antaen ohjeita työskentelylle.

Tämä draamakokonaisuus kokonaisuudessaan toteutettuna vie vähintään 2x 45min.

Tarvikkeet:

hattuja, huiveja yms. roolimerkkejä
isoja papereita ja tusseja
äänestyslappuja
kyniä ja paperia

1. LÄMMITTELY: MULLE KAIKKI HETI NYT!

Mulle kaikki heti nyt – on versio vanhasta hedelmäsalaattileikistä. Osallistujat menevät piiriin ja yksi jää keskelle. Keskellä olija pyytää vuorotellen piirissä olijoilta jotakin mitä haluaa esim. ”Mä haluaisin uuden puhelimen”. Piirissä olija vastaa aina ”Kysy naapurilta”. Samaa aikaa piirissä olijat yrittävät silmiin katsoen vaihtaa paikkaa ja keskellä olija yrittää ottaa paikan itselleen. Missä tahansa kohtaa keskellä olija voi huutaa ”mulle kaikki heti nyt” jolloin kaikki piirissä olijat vaihtavat paikkaa.

2. PATSASKUVA

Jaetaan ryhmä pienryhmiin. Jokainen pienryhmä saa ensin keskustella esityksen herättämistä tunteista ja ajatuksista, jonka jälkeen he suunnittelevat patsaskuvan (still-kuvan) yhteisestä tuntemuksesta. Patsaskuva on kuin valokuva: Tekijät asettuvat patsaiksi, jotka kuvaavat tunnetta. Patsaskuvan ei tarvitse olla konkreettinen eikä siinä tarvitse näytellä esimerkiksi näytelmän roolihenkilöitä. Kuva saa olla myös absurdi. Katsotaan jokaisen ryhmän kuvat ja ohjaaja kysyy yleisöltä mitä näet kuvassa. Lopuksi voidaan vielä keskustella näytelmästä yleisesti.

Tavoite: Purkaa henkilökohtaisia kokemuksia esityksistä muuten kuin vain puhumalla. Arvokasta on myös mitä katsojat näkevät kunkin ryhmän patsaassa. Patsasryhmä voi halutessaan myöhemmin selittää mitä he patsaallaan ajattelivat.

3. JOHDATTELU DRAAMAAN + DRAAMASOPIMUS

Ohjaaja kertoo, että on valinnut yhden näytelmän teemoista jota lähdetään nyt tutkimaan. Oman edun tavoittelu ja lause ”saavutetuista eduista emme luovu” on yksi näytelmän pääteemoista. Ohjaaja voi kysyä ovatko osallistujat samaa mieltä ja miten se heidän

mielestään näkyi näytelmässä. Ohjaaja kertoo, että lähdetään Taloyhtiö Korkeavuorenkatu 18:sta jossa on meneillään juuri kaikkia talon asukkaita koskettava kokous.

Tavoite: Tavoitteena on kertoa selkeästi, että lähdetään tekemään työpajakokonaisuutta, jossa tutkitaan yhtä teemaa. Draamasopimus solmitaan kun osallistujat suostuvat mukaan tarinaan, jossa otetaan itselle rooli josta käsin draamassa puhutaan ajatuksia. Ohjaaja voi esimerkiksi kysyä suoraan: ”Oletteko valmiit lähtemään Korkeavuorenkadulle?” jolloin osallistujien oletetaan vastaavan myönteisesti.

4. KOLLEKTIIVINEN ROOLI

Tarina alkaa: Ohjaaja kertoo, että kaikki osallistujat ovat nyt asukkaita kerrostalosta osoitteessa Korkeavuorenkatu 18 Helsinki. Jokainen saa hetken miettiä minkä roolin itselleen valitsee, (esimerkkinä mummo, lapsi, taideopiskelija, perheetön, yksinhuoltaja äiti, uraputki-liikemies, nuori, teini, vanha mies, isä, äiti) ja käy hakemassa itselleen jonkin roolimerkin ja päättää hahmolleen nimen.

Kun roolit on valittu, ohjaaja aloittaa tilanteen esimerkiksi taputtamalla käsiään. Ohjaaja kertoo, että ollaan taloyhtiön kellarissa jonne kaikki taloyhtiön asukkaat on kutsuttu vielä meneillään olevan putkiremontin takia. Alkuun talon asukkaat seurustelevat keskenään rooleista käsin.

5. TARINAN KÄÄNNE

Seuraavaksi paikalle saapuu taloyhtiön hallituksen puheenjohtaja eli ohjaaja roolissa. Hän toivottaa kaikki tervetulleiksi kokoukseen ja kertoo, että hallitus on hiljattain tehnyt tärkeän päätöksen joka tulee vaikuttamaan kaikkien asumiseen ja elinoloihin. Puheenjohtaja kuitenkin toivoo, että kaikki ottaisivat tämän muutoksen vastaan hyvillä mielin.

”Arvoisat asukkaat. Korkeavuorenkatu 18 on päättänyt olla Helsingin ensimmäinen super-ekokerrostalo. Olemme päättäneet, että nyt meneillään olevan putkiremontin jälkeen asuntoihin ei asenneta vessoja olleenaan vaan siirrymme 20-luvun malliin ja rakennamme ulkokuusit yhteiseen käyttöön pihalle. Suihkut kuitenkin pidetään jokaisessa asunnossa, vain vessat siirtyvät pihalle. Päädyimme tähän ratkaisuun ensisijaisesti ekologisuuden takia, mutta myös rahan takia sillä kun vesikustannukset laskevat myös yhtiönvastike ja vuokrat pienenevät. Koko tämän projektin suunnittelusta vastaa Vihertoilet Oy. Toivon että suhtaudutte tähän hankkeeseen yhtä positiivisella innolla kuin minäkin!”

6. KESKUSTELU PUOLESTA JA VASTAAN

Ohjaaja antaa tehtäväksi kääntyä vieressä seisovan parin puoleen ja keskustella tästä uutisesta. Toinen parista on puolesta ja toinen vastaan. Keskustelu käydään otetuissa rooleissa.

Puheenjohtaja ottaa muutamia argumentteja asukkailta ja päättää kokouksen.

7. TV-MAINOS (tämän osan voi tarpeen tullen jättää pois)

Jakaannutaan pieniin ryhmiin joissa tehdään Vihertoilet yhtiön TV-mainos, jossa se myy ekologista pihavessajärjestelmää kerrostaloihin. Osallistujia voi rohkaista keksimään mainokseen jokin myyvä mainoslause.

8. MIELENOSOITUS

Tarina jatkuu: kokous ei mennyt aivan suunnitellusti ja monet lähtivät myöhään illalla kokouksesta raivoissaan kotiin. Seuraavana päivänä taloyhtiön pihalle on ilmestynyt talon asukkaita mielenosoitukseen, jossa toiset ovat puolesta ja toiset vastaan.

Ohjaaja jakaa ryhmän kahtia (tai 4 osaan) niin, että toiset suunnittelevat mielenosoituksen hanketta vastaan ja toiset puolesta. Osallistujat suunnittelevat iskulauseet ja kyltit.

Kun mielenosoitukset ovat valmiit katsotaan kumpaakin erikseen hetken aikaa ja hetki samaan aikaan.

9. TV-UUTISET, RADIOLÄHETYS

Tarina jatkuu: media on kiinnostunut Korkeavuorenkadun tapahtumista ja erilaiset viestimet ovat olleet seuraamassa mielenosoituksia.

Ohjaaja jakaa osallistujat ryhmiin ja jokainen ryhmä saa tehtäväkseen tehdä TV-uutislähetyksen tai radio-uutiset jossa kerrotaan tapahtumista. Uutisissa voi olla haastatteluja tai esimerkiksi ”kuvapätkiä” tapahtumista. Uutiset esitetään muille.

Tämän osion tarkoitus on koota jo aiemmin tapahtunutta, sopii esimerkiksi toisen kerran alkuun palauttamaan mieleen asioita.

10. RATKAISU JA TARINAN LOPETUS

Tarina jatkuu: puheenjohtaja on pahoillaan kaikesta kohusta ja mediasirkuksesta ja järjestää uuden asukasillan johon kutsuu kaikki asukkaat paikalle. Kuitenkin taloyhtiö haluaa löytää jonkin ratkaisun joka miellyttäisi kaikkia ja pyytää apua asukkailta.

Ohjaaja jakaa asukkaat pienryhmiin joissa he saavat miettiä kompromissiratkaisua johon kaikki osapuolet olisivat tyytyväisiä. Kukin asukasryhmä esittelee edotuksensa. Lopuksi valitaan jokin ehdotus joko keskustelemalla tai äänestämällä.

Osallistujat voivat riisua roolimerkkinsä tarinan päätteeksi.

11. MISTÄ ITSE OLISIT VALMIS LUOPUMAAN?

Ohjaaja jakaa osallistujat pareihin, jotka miettivät ”3 asiaa josta olisin valmis luopumaan” ja ”3 asiaa josta en olisi valmis luopumaan”. Asiat saavat olla myös abstrakteja. Luetaan vastaukset ääneen.

12. LOPPUPIIRI

Tullaan yhteen piiriin ja keskustellaan draamatyöskentelyn tuottamista tunteista. Lopuksi jokainen voi sanoa yhden sanan joka kuvaa omaa oloa.

Purkamisessa on hyvä käydä läpi draamatarinan eri vaiheet. Lopuksi voidaan myös palata takaisin näytelmän maailmaan ja peilata koettua tarinaa näytelmän kohtauksiin.